

Vlaams
Parlement

vergadering **C117**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke
Kansen

van 5 februari 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Björn Anseeuw aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het bindend sociaal objectief – 943 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Michèle Hostekint aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de impact van de hervorming van de renovatiepremie op de inkomsten van steden en gemeenten – 954 (2014-2015)	6
VRAAG OM UITLEG van Griet Coppé aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de beheeraspecten van sociale huisvestingsmaatschappijen – 918 (2014-2015)	10
VRAAG OM UITLEG van Michèle Hostekint aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over community land trust – 958 (2014-2015)	12
VRAAG OM UITLEG van An Moerenhout aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over agressie tegen moslims – 952 (2014-2015)	15

VRAAG OM UITLEG van Björn Anseeuw aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het bindend sociaal objectief – 943 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

De heer Björn Anseeuw (N-VA): Voorzitter, mijn vraag om uitleg heeft betrekking op het bindend sociaal objectief. We hebben vastgesteld dat de gemeenten het bindend sociaal objectief op verschillende tijdstippen zullen bereiken. Het eindpunt van het deelobjectief betreffende koop en kavels is eind 2020. Tegen eind 2025 moet het deelobjectief betreffende huur zijn gerealiseerd. Indien we rekening houden met het aantal verwezenlijkte en geplande sociale woningen, hebben een aantal gemeenten bepaalde deelobjectieven ondertussen echter al zeer sterk benaderd of misschien zelfs overschreden.

Volgens de nota van de Vlaamse Regering van 12 januari 2015, waarin het grond- en pandenbeleid wordt geëvalueerd, kan een gemeente na de verwezenlijking van het bindend sociaal objectief en zonder een woonbeleidsconvenant een sociale huurwoning uit de financiering halen die nodig is voor de verwezenlijking van sociale huurwoningen binnen het bindend sociaal objectief indien die gemeente een bijkomend sociaal woonaanbod zou bouwen. Ten aanzien van de deadline voor het deelobjectief betreffende de sociale huur betekent dit eigenlijk dat een gemeente die het bindend sociaal objectief heeft verwezenlijkt en geen woonbeleidsconvenant heeft afgesloten een sociale woning kan bouwen waarbij de financiering wordt weggenomen bij de gemeenten die, bijvoorbeeld in een latere financieringsronde, nog steeds een gedeelte van het deelobjectief betreffende de sociale huur moeten verwezenlijken.

Minister, aangezien de projecten een lange doorlooptijd van gemakkelijk vijf tot tien jaar kennen, lijkt het me opportuun nu al eens na te denken over de wijze waarop u hiermee wilt omgaan.

Hoe zult u de financiering van sociale huurwoningen binnen het bindend sociaal objectief en een woonbeleidsconvenant garanderen indien een gedeelte van de financiering in de loop van de voorgaande jaren reeds naar projecten buiten het bindend sociaal objectief of een woonbeleidsconvenant is afgeleid? Hoe zult u hiermee omgaan?

Is er volgens u nood aan bijkomende middelen om de sociale huurwoningen te financieren in gemeenten die na de verwezenlijking van hun bindend sociaal objectief nog sociale huurwoningen willen verwezenlijken, maar geen woonbeleidsconvenant kunnen afsluiten omdat ze nog niet over 9 procent sociaal woonaanbod beschikken?

Is het volgens u opportuun de gemeenten die het bindend sociaal objectief hebben verwezenlijkt bij het systeem van de woonbeleidsconvenanten te laten aansluiten, zodat ze op die manier een bijdrage tot het globaal bindend sociaal objectief leveren? Zoekt u in dit verband misschien nog andere denksporen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, dit is een interessante, maar ook zeer ingewikkelde vraag. Ik zal trachten een duidelijk antwoord te geven.

In eerste instantie is het belangrijk te benadrukken dat de gemeenten die het bindend sociaal objectief nog niet hebben bereikt met betrekking tot de financiering per definitie voorrang krijgen. Dat is een goede zaak. Het procedurebesluit en dergelijke zijn in dit verband duidelijk.

Er zijn natuurlijk mogelijkheden, bijvoorbeeld voor gemeenten die het bindend sociaal objectief hebben bereikt en geen woonbeleidsconvenant hebben afgesloten, om een gedeelte van de financiering weg te nemen door middel van een Design & Build-structuur of een Constructieve Benadering Overheidsopdrachten (CBO). Op die manier kunnen de bijkomende sociale huurwoningen in gemeenten die het bindend sociaal objectief al hebben bereikt en die geen woonbeleidsconvenant hebben afgesloten een gedeelte van de financiering wegnemen van de gemeenten die het bindend sociaal objectief nog niet hebben bereikt.

Een eventuele vrijstelling van gemeenten met betrekking tot het bindend sociaal objectief zou natuurlijk een gunstige impact op de beschikbare middelen kunnen hebben. Ik herinner me dat deze commissie hierover niet zo lang geleden een discussie heeft gevoerd. Zoals ik toen heb aangekondigd, zijn de slechte leerlingen van de klas ondertussen op het matje geroepen. We hebben, voor alle duidelijkheid, nog geen enkele gemeente van het bindend sociaal objectief vrijgesteld. Dat lijkt me ook niet zo verstandig.

We hebben toen ook besproken welke sanctie we eventueel zouden kunnen nemen. Er is toen onder meer over een intrekking van de erkenning en dergelijke gesproken. We zijn er nog niet uit. Dit zou een positieve impact op de beschikbare middelen kunnen hebben, maar dat is nog niet gebeurd. Er is nog geen enkele vrijstelling verleend.

Met betrekking tot de 6000 woningen die voor het gewestelijk sociaal objectief meetellen en die met behulp van woonbeleidsconvenanten kunnen worden gerealiseerd, is het heel belangrijk dat we moeten blijven inzetten of zelfs nog meer moeten inzetten op de realisatie van woningen voor sociale verhuurkantoren (SVK's). Het werken met SVK's telt natuurlijk mee voor het bindend sociaal objectief.

Mijnheer Vandenbroucke, ik wil nog een ander voordeel aanhalen. Misschien kan ik u nog overtuigen van een positieve impact van de integratie van de OCMW's in de gemeenten. De OCMW's bezitten nu vaak sociale woningen, die soms binnen en soms buiten de stelsels worden verhuurd. Als een OCMW ten gevolge van onze integratieoefening in een gemeentelijke structuur opgaat, tellen de sociale woningen die, voor alle duidelijkheid, binnen een stelsel worden verhuurd natuurlijk mee voor het bindend sociaal objectief. Dat is een goede zaak.

In Antwerpen, bijvoorbeeld, heeft het OCMW 600 sociale woningen, waarvan 300 woningen binnen en 300 woningen buiten het stelsel. Dat is redelijk veel. De 300 woningen binnen het stelsel zullen voor het bindend sociaal objectief worden meegeteld. In Antwerpen is dat niet echt nodig. We hebben de norm van 9 procent al ruimschoots gehaald. Voor veel andere gemeenten lijkt dit me echter een belangrijk denkspoor. Hier zijn veel lokale mandatarissen aanwezig. De integratieoefening zal sowieso plaatsvinden. Ze kunnen dit positief effect op het bindend sociaal objectief in het achterhoofd houden.

Vooralsnog is er volgens mij geen nood aan bijkomende middelen. Het is nog te vroeg om hier een antwoord op te kunnen geven. Dit impliceert immers dat we ervan moeten uitgaan dat elke gemeente het bindend sociaal objectief heeft gehaald en dat het volledig contingent van de woonbeleidsconvenanten is opgenomen. Dat is vooralsnog niet het geval. Ik zie daar momenteel nog niet echt de noodzaak.

U vraagt of het een denkspoor kan zijn dat gemeenten die hun bindend sociaal objectief hebben bereikt, aansluiten bij het systeem van de woonbeleidsconvenanten. Ja, ik denk dat dat goed is. Dat kan een oplossing zijn. Ik zou elke gemeente die het kan en die al volgens de regels in orde is, aanraden om een woonbeleidsconvenant af te sluiten.

Hiermee heb ik geantwoord op de interessante doch moeilijke vragen van de heer Anseeuw.

De heer Björn Anseeuw (N-VA): Ik zal dat maar aannemen als een compliment.

Het is belangrijk om hier op tijd over na te denken. U ziet nog verschillende mogelijkheden om het mogelijke probleem van het bindend sociaal objectief en de financiering ervan, het hoofd te bieden. We moeten goed opvolgen wat er in de toekomst gebeurt. U spreekt over een mogelijke gunstige impact van een eventuele vrijstelling. In Vlaams-Brabant is er nog een inhaaloperatie nodig in vergelijking met Oost- en West-Vlaanderen. Zijn er al aanvragen voor een vrijstelling door de slechte leerlingen van de klas? U knikt van neen. Het is belangrijk om dit op te volgen en te blijven zoeken naar oplossingen in zoverre de noodzaak zich opdringt.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, u hebt die besturen al gesommeerd om uitleg te komen geven waarom ze er voor de tweede keer op rij niet in slagen om een inspanning te leveren inzake het optrekken van het aantal sociale huurwoningen op hun grondgebied. Kunt u een kort verslag geven van hoe het gesprek is verlopen? Ziet u enige bereidheid bij de besturen die hier twee weken geleden aan bod zijn gekomen tijdens de bespreking van de voortgangstoets?

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister, ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Taeldeman. Het benieuwt me ook zeer wat u hebt afgesproken met de onwillige gemeenten.

U hebt het gehad over de integratie van het OCMW in de gemeente en de voordelen die dat met zich meebrengt. Een aantal woningen van het OCMW worden daardoor officieel sociale woning, waardoor het bindend sociaal objectief meer wordt bereikt. Dat is heel fijn voor de gemeenten, maar de mensen op een wachtlijst hebben daar niet veel aan. De bedoeling van het decreet is vooral dat er een aangroei komt van woningen en niet dat door een handigheidje woningen die al bezet zijn plots sociale woningen worden. Daarmee zijn die mensen niet vooruitgeholpen. U hebt me helaas niet overtuigd met dat argument om de integratie van het OCMW in de gemeente als een zeer goede zaak te beschouwen.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Anseeuw, met het woord 'moeilijk' bedoelde ik eigenlijk een intelligente vraag – als dat kan worden opgevat als een compliment.

Voor een vrijstelling voor de slechte leerlingen van de klas heb ik nog geen aanvraag gekregen. Als ik een vrijstelling zou willen geven, wil dat zeggen dat er een bijkomend besluit van de Vlaamse Regering moet komen om dat mogelijk te maken.

Een verslag geven van de slechte leerlingen in de klas als je nog een herkansing in tweede zit hebt gegeven, lijkt me niet zo verstandig. Ze weten nu goed waaraan en waaraf. Ze beseffen wat ze moeten doen om een goed rapport te kunnen halen. Ik zeg hier nog niets over, want dat zou niet echt bemoedigend zijn voor de gemeenten in kwestie om er nog iets aan te doen.

Het klopt dat het overhevelen van OCMW-woningen naar een gemeente of stad er niet voor zorgt dat er meer sociale woningen zijn. Ze tellen wel mee voor het bindend sociaal objectief. Dat was mijn punt. Ik wil erop wijzen dat dit in Antwerpen is gebeurd, maar bijvoorbeeld ook in Gent. Ook daar hebben ze de stijging van 9 procent ruim gehaald. Het is geen wonderoplossing, maar het is wel een voordeel voor gemeenten die echt in moeilijkheden zitten om het bindend sociaal objectief te bereiken. Daarnaast zullen we blijven bijbouwen, weliswaar aan een verlaagd ritme omdat het groeipad vertraagt tot 2025.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Michèle Hostekint aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de impact van de hervorming van de renovatiepremie op de inkomsten van steden en gemeenten – 954 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, de Vlaamse renovatiepremie werd in 2007 in het leven geroepen om het verouderde woonpatrimonium in Vlaanderen aan te pakken. De Vlaamse Regering heeft in oktober 2015 beslist – uit budgettaire overwegingen – om de renovatiepremie vanaf 1 november 2014 niet meer in één keer terug te betalen, maar om die om te zetten in een belastingvermindering, gespreid over drie jaar. Aan het maximumbedrag van 10.000 euro, de voorwaarden om in aanmerking te komen, noch aan de categorieën van werken werd geraakt.

Minister, er is altijd gezegd dat de spreiding van de terugbetaling in de tijd geen gevolgen had voor de burger. Er is vooreerst een belangrijk tijdseffect. Aanvragers moeten immers gedurende langere tijd wachten op de terugbetaling van hun investeringen. Mensen die het bedrag niet in één keer kunnen leggen, zullen hun investering misschien uitstellen of opbergen. Ook de bouwsector heeft van meet af haar bezorgdheid geuit over het feit dat gezinnen hun renovaties zouden uitstellen of zelfs helemaal niet meer zouden uitvoeren.

Minister, ik ben gealarmeerd door een aantal schepen van Financiën die zeggen dat deze fiscalisering ook voor steden en gemeenten een belangrijk financieel gevolg heeft. Door de hervorming bespaart de Vlaamse Regering 70 miljoen euro, maar die factuur dreigt nu helemaal bij de steden en gemeenten terecht te komen. Een aanvrager die bijvoorbeeld recht heeft op de maximumrenovatiepremie van 10.000 euro zal gespreid over drie jaar 10.000 euro minder belastingen moeten betalen. Voor een gemeente die een gemiddelde aanslagvoet van 8 procent toepast, betekent dit dat ze hierdoor gespreid over drie jaar, 800 euro minder gemeentebelastingen zullen ontvangen. In 2012 werden in totaal 21.589 premies uitbetaald voor een totaalbedrag van 114.074.010 euro. Dit stond in een antwoord op een schriftelijke vraag van u, minister. Dat betekent dat steden en gemeenten aan een gemiddelde aanslagvoet van 8 procent, gespreid over drie jaar, samen 9.125.920 euro minderontvangsten aan belastingen zouden ontvangen. Voor een stad als Roeselare zou dat over 94.000 euro gaan voor de premies van 2012.

Minister, voor een gemiddelde stad of gemeente is dat toch geen onbelangrijk bedrag. Het is een bedrag dat op de begroting een wezenlijk verschil maakt, zeker in tijden van besparing.

Bovendien geven heel wat steden en gemeenten een eigen gemeentelijke renovatiepremie. Deze gemeentelijke premie dreigt nu te worden geschrapt omdat ze de rekening van de belastingvermindering gepresenteerd krijgen. Ik heb al meerdere keren van de gemeenten gehoord dat ze niet twee keer de factuur willen betalen en dus de gemeentelijke renovatiepremie zullen afschaffen. Dat zou kunnen betekenen dat heel wat renovaties niet meer zullen worden uitgevoerd.

Minister, bent u zich bewust van het feit dat het fiscaliseren van de Vlaamse renovatiepremie een impact kan hebben op de inkomsten van steden en gemeenten? Kunt u aangeven hoeveel de financiële weerslag van de renovatiepremie zal bedragen voor steden en gemeenten? Bent u bereid steden en gemeenten te compenseren voor de minderinkomsten ingevolge de beslissing van de Vlaamse Regering? Zult u stappen nemen of overleg plegen ten einde te voorkomen dat steden en gemeenten het mes zouden zetten in de gemeentelijke premies voor renovatie?

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik zou graag reageren op de vraag om uitleg van mevrouw Hostekint. Ik ben zelf geen fiscalist, dus ik zal wel horen wat uw reactie is.

Ik vind het zelf een beetje een eigenaardige redenering van mevrouw Hostekint. Als we die gedachtegang doortrekken – dat fiscalisering van de renovatiepremie een minderopbrengst is voor steden en gemeenten –, dan kunnen we stellen dat zowat elke fiscale aftrek een kost zal hebben voor lokale besturen. Ik denk bijvoorbeeld aan de mogelijkheid die de Federale Regering biedt om dakisolatie in te brengen in de personenbelastingen. Dat komt ten goede aan al diegenen die willen investeren in dakisolatie. Je kunt redeneren dat de lokale besturen een verlies maken omdat de mensen de woonbonus inbrengen. Het lijkt me een beetje een eigenaardige redenering.

Wat mevrouw Hostekint niet vermeldt, is dat, als u een grondige renovatie doorvoert, het kadastraal inkomen (ki) van de woning herberekend wordt. Onvermijdelijk zal het ki de hoogte ingaan, wat toch een meeropbrengst voor een lokaal bestuur betekent omdat de meeste lokale besturen toch opcentiemen heffen.

Ik vind dat er een eigenaardigheid zit in de vraag van mevrouw Hostekint.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

De heer Jelle Engelbosch (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik wil niet echt inhoudelijk iets zeggen omdat het, in alle eerlijkheid, volgens mij om niets draait. Ik wil enkel mijn bewondering uitdrukken voor de vraag van mevrouw Hostekint omdat zij met de nodige zin voor drama en theatraliteit iets op tafel kan leggen wat voor een gemiddelde gemeente in Vlaanderen 0,04 procent invloed heeft op het budget.

Mevrouw Hostekint, ik vraag me af waarover we hier discussiëren. Ik heb in uw vraagstelling zaken gelezen als "ernstige financiële gevolgen". U bent gealarmeerd, want dit heeft "een invloed op het budget". We moeten het debat ernstig houden en tot zijn ware proporties herleiden. Zoals mevrouw Taeldeman net al heeft vermeld, zijn er nog andere tools. Het kadastraal inkomen kan worden verhoogd. In de praktijk zal dit zo goed als geen enkele invloed op het

budget van steden en gemeenten hebben. Ik vraag me af waarover we hier discussiëren.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, de eerlijkheid gebiedt me te zeggen dat ik mevrouw Hostekint redelijk kalm vond. Ik heb ze al veel erger meegemaakt. (*Gelach*)

Het lijkt me niet nodig uit de doeken te doen wat er met de renovatiepremies gebeurt. We hebben ervoor gekozen het bedrag te behouden. Er komt weliswaar een fiscalisering. We betalen het bedrag niet in een keer uit. Het bedrag van 10.000 euro blijft echter wel volledig overeind. Ook met betrekking tot kredietvermindering of overgangsmaatregelen heb ik al eerder uitleg gegeven. Ik stel dan ook voor hier niet uitgebreid op in te gaan.

Ik heb gemerkt dat exact dezelfde vraag om uitleg aan minister Turtelboom zal worden gesteld. Ik weet niet wat de geplogenheden in het Vlaams Parlement met betrekking tot de agendering zijn, maar ik zal mijn antwoord op haar afstemmen. Het zou om exact dezelfde vraag om uitleg kunnen gaan. Dit heeft echter te maken met de werkzaamheden van het Vlaams Parlement. Ik wil me daar niet mee moeien.

Als minister van Financiën en Begroting is minister Turtelboom natuurlijk bevoegd voor de uitwerking van het concept van de fiscalisering. We werken daar samen aan. We houden ook rekening met de eventuele impact op de gemeentelijke financiën.

Mevrouw Taeldeman, u hebt terecht het punt aangehaald dat de fiscaliteit natuurlijk in haar totaliteit moet worden bekeken.

Mevrouw Hostekint, u hebt uitgebreide berekeningen uitgevoerd, waarvoor ik u dank. De eerlijkheid gebiedt me echter op te merken dat u van een maximale invulling van het effect uitgaat. De aanslagvoet voor de aanvullende personenbelasting bedraagt gemiddeld 7,29 procent en niet 8 procent. In de berekeningen scheelt dat natuurlijk iets. Op zich vormen uw berekeningen geen enkel probleem, maar u gaat wel uit van een maximale invulling van het effect.

Mevrouw Taeldeman, u hebt daarnet al een aantal voorbeelden aangehaald. Er zijn echter nog elementen die we niet mogen vergeten. Als de renovatiepremie een klein negatief effect zou hebben, een effect dat volgens mij minimaal is, zal dat door het nieuw systeem betreffende de woonbonus ruimschoots worden gecompenseerd. Als we ons vragen stellen bij de fiscaliteit, moeten we dit natuurlijk in zijn globaliteit bekijken. We moeten niet naar elke maatregel afzonderlijk kijken. In dat geval zouden we natuurlijk positieve en negatieve effecten op de financiën van de lokale besturen zien. De nieuwe woonbonus zal het negatieve effect van de renovatiepremie op de financiën van de lokale besturen ruimschoots compenseren.

Mevrouw Hostekint, de gemeenten bepalen natuurlijk autonoom of ze al dan niet renovatiepremies, subsidieregelingen en dergelijke uitwerken. Ik geloof best dat u bent aangesproken door gemeentebesturen die zich zorgen maken. Misschien zou het goed zijn hen te vertellen dat het nieuw woonbonussysteem misschien zelfs een positief effect op de financiën van de lokale besturen zal hebben. Er is absoluut geen noodzaak om zelf in de subsidieregelingen, zoals de renovatiepremies en dergelijke, in te grijpen. Ik wil op dit vlak de lokale autonomie benadrukken. Er is een Vlaams renovatiepremiesysteem. De gemeenten en de steden moeten natuurlijk zelf bepalen of ze nog bijkomende initiatieven willen nemen. Als we allemaal samen de lokale besturen de

boodschap zouden kunnen overbrengen dat ze door de woonbonus zullen worden gecompenseerd, zou dat een goede zaak zijn.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp·a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U werd natuurlijk goed omringd door een aantal mensen die in uw plaats een deel van het antwoord hebben gegeven. Ik weet dat u dat niet nodig hebt.

Wat de bedragen betreft, hebt u gelijk. Dat is ook de reden waarom ik die 7,29 procent niet meer heb aangehaald. Ik heb me echter gebaseerd op het totaal aantal premies dat in 2012 is uitbetaald.

Mijnheer Engelbosch, ik weet niet of in uw eigen gemeente schepen of burgemeester bent. Ik kan u echter verzekeren dat 100.000 euro voor een stad als Roeselare niet min is. Daar kunnen we iets nuttigs mee doen. Ik vind het dan ook een rare redenering dat dit voor steden en gemeenten niet belangrijk zou zijn. Tenslotte moeten alle steden en gemeenten momenteel goed naar het bord kijken. Ze ondervinden de gevolgen van de besparingen en ze ondervinden een zekere budgettaire krapte.

Minister, wat de invloed op de steden en de gemeenten betreft, ken ik concrete voorbeelden. Ik ken steden en gemeenten die de eigen gemeentelijke renovatiepremie hebben afschaft. Ze willen immers niet twee keer dezelfde factuur betalen.

Volgens u wordt dit door de woonbonus gecompenseerd. Voor de burger maakt dit natuurlijk geen verschil. Hij wordt tweemaal gestraft. De woonbonus ligt later en daarnaast dreigt ook de renovatiepremie van zijn stad of gemeente weg te vallen. Los van het effect op de steden en de gemeenten, is dit voor de mensen dubbelop. Hoewel dit volgens u door de woonbonus wordt gecompenseerd, worden ze eigenlijk twee keer gestraft. De fiscale aftrek bij de aankoop van een woning ligt lager. Daarnaast dreigt een situatie waarin ze op het vlak van renovatie ook een stuk minder kunnen terugvorderen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Hostekint, ik wil toch nog eens benadrukken dat de fiscaliteit volgens mij in haar totaliteit moet worden bekeken. Op basis van uw berekeningen hebt u verklaard dat Roeselare, een van de dertien centrumsteden, 100.000 euro minder zou krijgen. Volgens mij zou u ook best eens berekenen wat de eventuele meeropbrengsten ten gevolge van de nieuwe woonbonus zullen zijn. Dat zal het verlies van die 100.000 euro ruimschoots compenseren. Ik heb niet gezegd dat een bedrag van 100.000 euro voor de begroting van een stad als Roeselare peanuts is. Ik pleit er echter voor om de fiscaliteit in haar totaliteit te behandelen.

Als gemeenten en steden renovatiepremies hebben afgeschaft, heeft dat weinig tot zelfs niets met de beslissing van de Vlaamse Regering te maken. We hebben het nagekeken. Er zijn gemeenten die de lokale renovatie- en subsidieregeling hebben aangepast. Dat is gebeurd in de opmaak van de meerjarenbegroting, lang voor de nieuwe regeling in verband met de renovatiepremie is bekendgemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp·a): Minister, ik hoef niet veel meer toe te voegen aan wat ik daarstraks al heb gesteld. Ik blijf erbij dat dit, los van het effecten op de steden en de gemeenten, zeker een effect op de mensen zal hebben.

U hebt de vergelijking met de woonbonus gemaakt. Ik kan bepaalde steden en gemeenten als voorbeelden aanhalen. U zult me graag de cijfers verstrekken waaruit blijkt hoeveel steden en gemeenten op 1 januari 2015 de gemeentelijke renovatiepremie hebben afgeschaft. Ik ken er die dat om deze reden hebben gedaan. Ze willen niet tweemaal dezelfde factuur betalen. Voor de burgers die willen renoveren, betekent dit tweemaal een verlies.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Griet Coppé aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de beheeraspecten van sociale huisvestingsmaatschappijen – 918 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Voorzitter, aangezien ik voel dat er iets in de lucht hangt, wil ik iedereen waarschuwen voor hier hitsige discussies ontstaan. Ik trek de beslissing met betrekking tot de beheeraspecten, die al tijdens de vorige legislatuur is genomen, niet in twijfel. Iedereen is gewaarschuwd.

Minister, u weet dat ik naar aanleiding van de beleidsnota heb gevraagd de fusiebeweging en de organisatie van de nieuwe raden van bestuur op elkaar af te stemmen. Ik citeer het Vlaams regeerakkoord: "Elke huisvestingsmaatschappij zal tegen 2019 een minimale schaalgrootte van duizend sociale woningen in een al dan niet aaneengesloten werkingsgebied moeten hebben." Dit staat ook in de beleidsnota Wonen 2014-2019: "We willen daarom in eerste instantie met de sector zelf overleggen op welke manier we verdere fusiebewegingen op basis van vrijwilligheid kunnen ondersteunen en aanmoedigen. We rekenen op de dynamiek uit de sector om door fusies maximale schaalvoordelen te creëren, met het oog op een betere en efficiëntere dienstverlening. Het objectief is duidelijk en daarom zullen, indien dit noodzakelijk blijkt, voor diegenen die geen stappen zullen zetten, fusiedwingende maatregelen genomen worden." Ik wil geen discussie voeren daarover of over het besluit. Ik wil het hebben over de afstemming van beide elementen.

Ik wil nogmaals benadrukken dat ik voorstander ben van de beperking van het aantal bestuursmandaten. Het lijkt me echter geen efficiënte werkwijze de regels in het besluit nu toe te passen en vervolgens, na de fusie, opnieuw hetzelfde werk te moeten doen. Dat is geen toonbeeld van doelmatigheid.

Minister, ik stel deze vraag om uitleg naar aanleiding van een schrijven van de administratie Wonen-Vlaanderen. Ik heb de indruk dat heel wat sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) niet meer zo goed weten wat hen te doen staat. Om die reden heb ik mijn vraag om uitleg laten agenderen. Ik zou van u graag vernemen hoe er effectief moet worden gewerkt.

Als ik het goed heb begrepen, moeten de statuten tegen 1 januari 2016 worden aangepast. De fusiebeweging zelf moet echter in de loop van de legislatuur gebeuren. De SHM's die minder dan duizend woningen verhuren, moeten tegen 1 januari 2016 hun raad van bestuur aanpassen en moeten tegen 1 januari 2019 een nieuwe raad van bestuur hebben. Als dat niet zou kloppen, zou ik het u graag horen verduidelijken. Iedereen die het nog niet heeft begrepen, zou dan kunnen horen dat het hier kan worden geagendeerd. Dat kan een leidraad zijn voor wie het nog niet heeft begrepen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, volgens mij is hetzelfde onderwerp al tijdens de bespreking van de beleidsnota aan bod gekomen. Ik heb toen exact dezelfde vraag gekregen, namelijk of ik een vorm van uitstel zou willen verlenen. Mijn antwoord was toen redelijk duidelijk, maar ik wil het nog eens herhalen: ik zal geen uitstel verlenen.

Er is ondertussen overleg gepleegd met de Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen (VVH). We hebben een bepaling gevonden waarmee alle moeilijkheden van de baan zijn. Die bepaling zal binnenkort aan alle SHM's worden gecommuniceerd.

Ik lees de tekst letterlijk voor: "De vennootschap wordt bestuurd door een raad van bestuur, samengesteld uit minimum drie leden. De algemene vergadering waakt erover dat de samenstelling van de raad van bestuur in overeenstemming is met de toepasselijke bepalingen in het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode en haar uitvoeringsbesluiten." Hiermee is het probleem van de baan. De statuten en dergelijke moeten niet elke keer opnieuw worden aangepast.

Er is gesuggereerd te wachten tot de fusieoperaties achter de rug zijn. Volgens mij komen we hier met deze bepaling aan tegemoet. De statuten moeten niet elke keer worden aangepast. Deze bepaling is conform het vennootschapsrecht en is in overleg met de VVH tot stand gekomen. De VVH staat hier volledig achter en zal alle SHM's goed informeren en bijstaan.

Het is natuurlijk zo dat de fusieoperaties nog moeten worden doorgevoerd. Dat kan ook het best doordacht gebeuren. Ik sta absoluut achter het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de beheeraspecten, waaronder de vermindering van het aantal leden van de raad van bestuur tegen het einde van 2015 of 1 januari 2016. Dat maakt nu niet uit. In elk geval moet het tegen het einde van dit jaar gebeuren. Dit zou zeer belangrijk zijn.

De fusies gelden natuurlijk niet voor alle SHM's. In het Vlaams regeerakkoord en in de beleidsnota hebben we de grens op duizend woningen gelegd. Dit is eigenlijk van toepassing op 37 SHM's. Dit betekent dat 53 SHM's absoluut niet zouden moeten wachten.

Mevrouw Coppé, ik zal geen uitstel verlenen. Ik zal ook geen onderscheid maken tussen de SHM's met minder en met meer dan duizend woningen. Ik wil nog wel vermelden dat de bepaling die we hebben uitgewerkt en waarover we zullen communiceren toch overeind kan blijven indien het Besluit van de Vlaamse Regering zou worden vernietigd. Indien het Besluit van de Vlaamse Regering niet zou worden vernietigd, blijft deze bepaling uiteraard ook overeind. Dat is een goede zaak. Op die manier vermijden we immers dat de statuten elke keer zouden moeten worden aangepast.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitleg. Aangezien alles in het verslag wordt opgenomen, hoop ik dat de discussie hiermee van de baan is. Ik heb het eens nagekeken en in West-Vlaanderen zouden tien SHM's een fusie moeten aanvragen. Ik heb daarover dan ook heel wat vragen gekregen. Ik hoop dat het nu voor iedereen duidelijk is. Het belangrijkste punt is dat de statuten niet twee of drie keer moeten worden gewijzigd. Met deze oplossing kan alles in een enkele beweging in orde worden gebracht. Ik dank u dan ook voor uw antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Michèle Hostekint aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over community land trust – 958 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp-a): Voorzitter, mijn vraag om uitleg heeft betrekking op de community land trusts (CLT's). Het recht van opstal en het recht van erfpacht zijn instrumenten die het mogelijk maken de betaalbaarheid van een eigen woning te bevorderen. Dit wordt ook in de beleidsnota aangehaald.

Voor diegenen die niet goed weten wat dit eigenlijk inhoudt, zal ik even wat uitleg geven. Het komt erop neer dat het eigendomsrecht met betrekking tot de woning eigenlijk van het eigendomsrecht met betrekking tot de bijbehorende grond wordt afgesplitst. De persoon die de woning wil verwerven, koopt de woning en niet de bijbehorende grond. De grond blijft eigendom van de erfpacht- of opstalgever.

Dit instrument wordt momenteel slechts weinig toegepast. Onbekend is onbemand. De CLT's staan echter niet enkel in Brussel, maar ook overal in Vlaanderen in de steigers. Ik heb net uitgelegd wat het precies is. Indien een eigenaar zijn woning later wil verkopen, kan dat door middel van een erfpacht. De oorspronkelijke subsidie moet echter binnen de CLT blijven. De verkoper zal altijd slechts een gedeelte van de eventuele meerwaarde kunnen ontvangen. Op die manier kan de CLT ervoor zorgen dat de woning ook voor de volgende koper betaalbaar blijft. Er hoeft geen bijkomende subsidie te worden toegevoegd. Dit systeem maakt de cirkel na een bepaalde tijd in feite rond. De oorspronkelijke subsidie lost zichzelf immers op.

Een CLT is volgens mij een vernieuwende woonvorm die een belangrijk antwoord op de huidige woningnood kan vormen. Dit kan een belangrijke aanvulling op de sociale huur- en koopsector zijn. Minder gegoede mensen en mensen met een minder groot budget die anders niet in staat zouden zijn een eigen woning te verwerven, zouden dit door het unieke karakter van de formule wel kunnen doen. Dit is enigszins een alternatief voor de ruimte tussen huren en kopen. Een CLT biedt de mensen een zekere garantie: ze krijgen woonzekerheid, en bovendien krijgen ze de voordelen van huiseigenaarschap. Daarnaast kunnen mensen dit op een goedkopere manier doen: ze moeten de bouwgrond niet verwerven.

Minister, zoals ik al heb vermeld, hebt u hier in uw beleidsnota naar verwezen. U wilt binnen het Vlaams woonbeleid ruimte voor een algemeen kader maken voor CLT's en voor lokale overheden die eventueel op de kar zouden willen springen.

Het recht van opstal en het recht van erfpacht zijn veelbelovende mogelijkheden om betaalbare woningen te realiseren. Ze vormen zeker een interessant aanvullend initiatief. We weten dat de directe subsidiëring van sociale koopwoningen ondertussen is stopgezet. Ziet u CLT's zelf als een alternatief voor sociale koopwoningen?

We weten ondertussen dat het recht van erfpacht en het recht van opstal in Vlaanderen nog niet zo goed zijn ingeburgerd. De meeste mensen vinden het nog altijd ideaal om zowel de grond als het huis te verwerven. Ze hebben hiervoor onder meer een aantal financiële redenen. Bent u bereid zelf in een aantal stimuli

te voorzien en ervoor te zorgen dat dit systeem beter ingeburgerd geraakt? Ik denk dan aan een sensibiliserings- of informatiecampagne. Om dit beter bekend te maken, zou u ook de banken een aantal incentives kunnen geven. Zult u een duidelijker kader creëren, zodat de mensen die mogelijk geïnteresseerd zijn of die hier baat bij zouden kunnen hebben de mogelijkheid zullen hebben in te stappen?

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort (CD&V): Voorzitter, de formule van erfpacht is interessant. In Brasschaat hebben we het zelf toegepast in een project 'Betaalbaar wonen boven de school'. Dat is hier in het verleden al verschillende keren ter sprake gekomen. De formule van erfpacht is niet alleen bij de overheid een minder vertrouwde formule, maar ook bij potentieel geïnteresseerden. Ons project had een potentieel van 36 woningen om in erfpacht te geven. Uiteindelijk hebben er maar zes mensen op ingetekend, niettegenstaande er een brede campagne is gevoerd. We dachten dat er zich bij de banken een probleem zou stellen als mensen een lening wilden afsluiten, maar het is gebleken dat de Vlaming met een baksteen in zijn maag ook graag het grondaandeel aankoopt. Op dat vlak is er nog werk aan de winkel.

Volgens mij is het waardevol om te overleggen binnen de Vlaamse Regering om na te gaan of het geen win-winsituatie kan opleveren door verder te kijken bij zowel Onderwijs als Welzijn. Welzijnsinstellingen bijvoorbeeld hebben heel wat grond. Die formule kan betaalbare huisvesting realiseren. Wilt u dat initiatief nemen binnen de regering?

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

Mevrouw An Moerenhout (Groen): Groen is ook voorstander van CLT. Het is een goedkoper en eerlijker alternatief voor sociale koopwoningen. Minister, u hebt bij de bespreking van uw beleidsnota aangegeven dat u dit genegen bent. Mevrouw Hostekint had het vooral over incentives naar personen en banken. Volgens mij kunnen er ook aan gemeenten incentives worden gegeven. Ik verwijs naar het voorbeeld van Amsterdam. Wilt u dat concrete voorbeeld bestuderen? Wilt u gemeentes aansporen om geen gronden meer te verkopen maar ter beschikking te stellen voor een vorm van recht van opstal of erfpacht?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, in de beleidsnota stond inderdaad een passage over CLT omdat we dat een interessante mogelijkheid vinden. Net zoals mijn voorganger vind ik dat de overheid eerst faciliterend moet optreden en dat we een regelgevend kader moeten opzetten waarbinnen bepaalde mogelijkheden worden gegeven.

In alle debatten die er in het verleden over CLT zijn geweest, komen er bepaalde knelpunten naar boven. Het grootste knelpunt is de grond en de manier waarop de grond ter beschikking wordt gesteld. CLT's zijn eerder vragende partij om de gronden gratis te krijgen. We zouden kunnen gaan kijken waar de gronden die zich daartoe lenen, zich bevinden. Zijn dat gronden van overheden of semipublieke instellingen? Dat is natuurlijk niet zo simpel omdat niet iedereen bereid is om grond zomaar gratis ter beschikking te stellen. Bovendien is de grond ook redelijk schaars. Dat neemt natuurlijk niet weg dat dit een erg goede constructie is. Ik denk niet dat dit per definitie een alternatief kan zijn om het aantal sociale koopwoningen in totaliteit te compenseren. Ik ben het er wel mee eens dat dit aanvullend kan werken.

Het Steunpunt Wonen voert momenteel een opdracht ad hoc uit om de bestaande praktijken van gemeenschappelijk wonen in kaart te brengen en de

knelpunten op te lijsten. Ik heb daarnet al een aantal knelpunten aangegeven, maar er zijn er zeker meer.

De studie zal tegen de zomer worden opgeleverd. Op basis daarvan kunnen we onze beleidsintenties verder realiseren.

Er is een onderscheid tussen erfpacht en opstal. Er bestaat nog niet zoveel animo voor. Erfpacht zit een beetje in de lift, maar recht van opstal is nog iets anders. Recht van opstal impliceert dat de grond niet van de persoon is, maar wel de woning die erop staat. We weten allemaal dat het niet zozeer het huis is dat opbrengt in de toekomst, maar wel de grond. Dat is een knelpunt. Bakstenen zijn maar bakstenen. Het is de grond die in waarde vermeerderd. Ik weet niet of we Vlaanderen echt warm kunnen maken voor het concept van recht van opstal. Erfpacht vind ik een ander debat. Dat neemt niet weg dat we het opnemen in het onderzoek dat wordt gevoerd door het Steunpunt Wonen.

In februari 2014 is gezegd dat een belangrijk element in dit debat het overtuigen van de banken is om mee te stappen in een van de constructies en leningen te verschaffen. Er zou toen overleg plaatsvinden. Door de campagne is dat niet gebeurd, waarvoor alle begrip. We zullen dat opnieuw opnemen.

Deze namiddag komen mensen van CLT naar mijn kabinet om bijkomende informatie te geven en om ons nog meer te overtuigen. Ze kunnen een extra insteek geven in het kader van de beleidsintenties uit de beleidsnota.

Tot slot wil ik de heer de Kort nog een compliment geven. Mijnheer de Kort, u hebt zelf verwezen naar het goede project in Brasschaat met de school en de sociale woningen erboven. Ik denk dat u ook hebt verwezen naar een project in Berchem met een erfpachtconstructie. Het ging om woningen in eigendom van De Ideale Woning met zoveel renovatiekosten dat het te duur was voor de maatschappij om die te doen. De woningen zijn in erfpacht gegeven. De huurder neemt de renovatiekosten op zich en betaalt een som voor de erfpacht. Ik vind dat een goed initiatief, ook al had u een hogere inzet verwacht. Zes vind ik eigenlijk wel ok – onbekend is onbemind. Hoe meer mensen geloven in die constructies, hoe meer ook banken willen meegaan. Hoe meer publiciteit er wordt gemaakt, hoe meer het kan opbrengen. Ik hoop dat u ook met de rest van de woningen iemand blij kunt maken.

Er heerst een soort wantrouwen bij de banken, maar dat is een beetje aan het wegebben. De Vlaamse Woninglening via de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en het Vlaams Woningfonds staat wel al een aankoop met erfpacht toe.

Of dit een compensatie kan zijn voor het feit dat de regering heeft beslist om af te stappen van de subsidiëring van sociale koopwoningen? Ik ben momenteel bezig met het uitwerken van een conceptnota over hoe we sociale koop zullen aanpakken. Ik sluit niet uit dat dit aanvullend kan zijn, maar ik wil eerst de evaluatie van het steunpunt afwachten. Als daar punten uitkomen waarin ik een meerwaarde zie, ben ik bereid om die op te nemen in de conceptnota.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp-a): Minister, ik weet niet of ik in staat ben om u te overtuigen, maar ik ben wel degelijk overtuigd van de meerwaarde van community land trust. Het kan een belangrijk instrument zijn voor mensen die niet in staat zijn om een eigen woning te verwerven en weinig opties hebben. Er is de krapte op de private huurmarkt. Mensen die niet in staat zijn om een eigen woning te verwerven, hebben de keuze tussen zeer weinig. Ze kunnen hopen dat ze snel in een sociale woning terecht kunnen, wat niet altijd het geval is. Zo niet, kunnen ze naar de private huurmarkt gaan waar ze vaak te veel betalen voor een te slechte woning.

U zegt dat mensen niet geneigd zijn om hierin te stappen omdat ze de meerwaarde niet volledig kunnen recupereren. Voor heel veel mensen is het recupereren van de meerwaarde niet de belangrijkste reden. Voor velen die niet in staat zijn om een woning te verwerven, gaat het om woonzekerheid. Voor wie geen woning kan kopen, is de belangrijkste zorg of ze morgen nog op een betaalbare manier kunnen wonen. Heb ik de garantie dat ik morgen nog een goede woning heb tegen een betaalbare prijs? Dat is net wat CLT doet: mensen woonzekerheid verschaffen. Het is niet hun belangrijkste zorg dat ze de meerwaarde niet kunnen recupereren.

Minister Liesbeth Homans: Ik ben absoluut voorstander van CLT, maar ik wil het onderzoek van het Steunpunt Wonen afwachten. Als dat er is, kan dit in deze commissie worden besproken. Het is uiteraard aan u om dat te regelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van An Moerenhout aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over agressie tegen moslims – 952 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

Mevrouw An Moerenhout (Groen): Voorzitter, minister, de aanleiding van deze vraag is een bericht op de voorpagina van De Morgen van 28 januari. Het ging over het toenemende aantal gevallen van agressie tegen moslims. Er stonden voorbeelden in van uzelf, voorzitter, uit uw dagelijkse leven.

Daaruit bleek dat in Vlaanderen net als in de rest van Europa sprake is van toenemend geweld tegen moslims. Dat neemt alleen maar toe sinds de terreuraanslagen in Parijs en de acties in Verviers. Er wordt een klimaat gecreëerd dat niet echt positief is voor moslims. Er gebeuren echt schokkende dingen. Zo zijn er mij de voorbije week drie dingen ter ore gekomen uit Vilvoorde. Meisjes wier hoofddoeken op straat worden afgerukt. Leerkrachten die op Facebook anti-islamitische uitspraken doen. Een voetbalkantine die eigenlijk voortkomt uit een moskee – een ontzettend positief initiatief voor integratie – en wordt beklad met racistische graffiti. Waarschijnlijk heeft ieder van ons dergelijke zaken gehoord. We zijn het er allemaal over eens dat dit een onaanvaardbare evolutie is. Wat we kunnen doen om dit een halt toe te roepen, moeten we doen.

Minister, beschikt u over informatiekanalen die de gevallen van agressie in kaart brengt? Zo niet, hebt u plannen om die in kaart te brengen gezien de recente gebeurtenissen? Denkt u aan sensibilisering over dit onderwerp? In Nederland bestaat er een speciaal meldpunt voor agressie wegens godsdienstfobie. Denkt u daar ook aan?

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseeel (Open Vld): Voorzitter, minister, ik maak me net als veel collega's zorgen over de toenemende kloof tussen mensen van verschillende overtuigingen. Wat de laatste weken is gebeurd, heeft daar geen goed aan gedaan. Ik vraag me af wat er nog kan worden gedaan. We moeten een brede denkoefening maken binnen het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering over wat kan worden gedaan om die kloof te dichten.

Op sociale media zie je behoorlijk wat agressieve boodschappen opduiken. Mensen hebben soms het gevoel dat er wel wordt geklaagd over haat tegenover moslims en niet in de omgekeerde richting. Er wordt bijvoorbeeld geklaagd dat in de media de problematiek van homoseksuelen die op straat worden uitgescholden door allochtone jongens, niet wordt aangekaart. Er ontstaat een zeer onaangename sfeer. Er is sfeerschepping aan de gang die niet correct is. De ene vermoedt van de andere dat die eerder wordt beschermd of dat er eerder wordt gepleit voor maatregelen voor de ene groep dan voor de andere. Dat helpt de zaak niet vooruit.

Mevrouw Moerenhout, we hebben meldpunten voor dat soort problemen. Er is het Interfederaal Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (GGKR) dat zijn werk doet. Uit het rapport dat verschenen is op 3 oktober blijkt dat de meldpunten voldoende laagdrempelig zijn. De klachten komen binnen, en niet alleen over feiten die worden gepleegd tegen moslims maar ook over andere problemen. We hebben instrumenten en toch zitten we met het probleem. Ik heb ook getuigenissen gehoord uit mijn omgeving, van mijn buurvrouw en mijn babysit die op straat verbaal heel hard worden aangepakt. Die vrouwen zijn daar helemaal van ondersteboven. Dat is pijnlijk. Ze vragen zich af wat ze hebben misdaan. We hebben wel degelijk een probleem.

Minister, ziet u een mogelijkheid om dit probleem aan te pakken, niet alleen met de bestaande instrumenten maar eventueel met andere strategieën?

De heer Lorin Parys (N-VA): De vraag is zeker interessant, maar dit verhaal heeft verschillende kanten. Het gaat zeker niet alleen over agressie tegen een bepaalde bevolkingsgroep. We hebben allemaal het verhaal in de krant gelezen over wat in Anderlecht is gebeurd. Jongeren worden er gevisieerd omdat ze 'je suis Charlie' scandeerden of toch achter die gedachte stonden. Ik pleit ervoor om evenwichtig om te gaan met alle kanten van dit verhaal zodat we tot een evenwichtige oplossing kunnen komen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, ik wil me eerst aansluiten bij u. Ik wil ook duidelijk stellen dat ik alle vormen van geweld even verwerpelijk vind. Ik neem aan dat we het daarover eens zijn.

Het centrum van de heer De Witte en zijn meldpunten ontvangt meldingen van discriminatie, racisme en dergelijke meer. Indien er gevallen van agressie worden gemeld, benadrukt het centrum altijd het belang om aangifte bij de politiediensten te doen. Agressie is een strafrechtelijk feit en moet zo goed mogelijk en adequaat worden aangepakt en bestraft. Bij het opstellen van een proces-verbaal door de politie wordt agressie tegen het moslim-zijn onmiddellijk geregistreerd.

Federaal minister Jambon, bevoegd voor Binnenlandse Zaken, kan bij de politiediensten de cijfers over aangegeven agressie tegen moslims opvragen. Ik kan dat vanuit mijn bevoegdheid niet. Ik stel voor dat u een collega in de Kamer vraagt om die cijfers op te vragen.

Wat een belangrijke nuance is, is dat het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding heeft laten weten dat het aantal meldingen over discriminatie of haat tegen moslims in januari 2015 niet gestegen is ten opzichte van januari 2014. Wil ik hiermee gezegd hebben dat er misschien geen toename is? Neen, want het is natuurlijk op basis van de aangiftes. Het wil niet zeggen dat het geweld niet is toegenomen, maar men kan het niet meten of bewijzen op basis van de aangiftes die zijn ingediend. Mevrouw Moerenhout, daarom is het belangrijk om die cijfers bij minister Jambon op te vragen.

U hebt me gevraagd hoe ik het aantal gevallen van agressie tegen moslims in kaart wil brengen. Zoals mevrouw Brusseel ook al zei, is die bevoegdheid eigenlijk in alle vertrouwen doorgegeven aan het bevoegde centrum. Ik kan daar weinig tegen doen. Het centrum heeft gezegd dat het in de komende periode zal inzetten op een betere bekendheid van het centrum en zijn functie. Ik zal daar ook mijn steentje toe bijdragen.

Er is inderdaad nog een drempel om bepaalde gevallen van agressie – agressie tegenover moslims, tegenover homo's, tegenover vrouwen – aan te geven. We moeten die drempel wegnemen en sensibiliserend optreden. Voor geweld tegen moslims wordt er concreet nagedacht over een soort van postercampagne in de nabijheid van moslims en in de moskeeën zelf. Als er een geval van agressie is, weten ze waar ze terecht kunnen: bij de meldpunten die een autonomie van het centrum zijn. De samenwerking met allerlei organisaties is natuurlijk ook zeer belangrijk, evenals de rol van het middenveld.

Het is aan het centrum om een strategie uit te werken om de drempel tot het melden van moslimhaat te verlagen. Ik heb u daarnet een aantal voorbeelden gegeven. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, in samenwerking met het EVA Inburgering en Integratie, gaat na op welke manier een algemene sensibiliseringscampagne rond verdraagzaamheid in het algemeen en het bevorderen van sociale cohesie kan worden opgezet.

In Nederland is een speciaal meldpunt voor godsdienstfobie opgericht. U vroeg mijn mening. Ik heb al gezegd dat de meldpunten niet tot mijn bevoegdheid behoren maar dat ze zijn 'uitbesteed' sinds het voorjaar 2014. Het centrum heeft dan ook de complete en expliciete opdracht gekregen om vanuit zijn onafhankelijk mandaat aparte meldpunten te organiseren. Het centrum doet dat ook.

Ik heb aan het centrum gevraagd wat het denkt van speciale meldpunten voor agressie wegens godsdienstfobie, zoals in Nederland. Het centrum is daar geen voorstander van. In Vlaanderen worden godsdienst en origine nogal vaak door elkaar gebruikt. Het is niet omdat men van Turkse origine is, dat men per definitie ook moslim is. Dat is niet waar. Het zou niet zoveel meerwaarde hebben om een apart meldpunt op te richten. Ik heb me laten adviseren door deskundigen, het is dus geen verzinsel van mezelf.

Uiteraard zal ik vanuit mijn bevoegdheid Gelijke Kansen een nauwe samenwerking met het centrum onderhouden en het centrum en de meldpunten opvolgen. De heer De Witte komt zeer binnenkort op bezoek om een aantal onderwerpen te bespreken. Deze vraag zou er een van kunnen zijn. Het eerste jaarlijkse bezoek van het centrum aan het Vlaams Parlement is gepland in juni 2015.

Wij hebben expliciet in het regeerakkoord maar ook in de beleidsnota ingeschreven dat we de parlementsleden een zeer grote autonomie en verantwoordelijkheid geven omdat de evaluatie van het centrum in uw handen komt te liggen. Het drukt absoluut het vertrouwen van de Vlaamse Regering uit in de parlementsleden en geeft u de kans om zeer veel onderwerpen die u na aan het hart liggen, in te brengen in de evaluatie.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

Mevrouw An Moerenhout (Groen): Minister, ik dank u voor uw heel duidelijk en, naar mijn aanvoelen, heel positief antwoord.

Ik ben het er volledig mee eens dat er evenwichtig met de problematiek moet worden omgegaan. Alle vormen van geweld zijn uiteraard even verwerpelijk.

Ik ben het er ook mee eens dat er aangifte moet worden gedaan op het moment dat er zich iets voordoet. U weet ook dat mensen het centrum en de meldpunten moeten kennen om aangifte te kunnen doen. Er is nog wel wat werk, want de naambekendheid is niet zo groot. Ik wil u aanmoedigen om te blijven investeren in de naambekendheid. Als het centrum op bezoek komt, kunt u zeggen dat u dat belangrijk vindt.

Ik ben heel blij om te horen dat er een postercampagne komt, zeker in samenwerking met de zelforganisaties die midden in de gemeenschappen staan. Ook de algemene sensibiliseringscampagne geeft mij goede hoop.

Ik wou ook nog even terugkomen op het interview dat u hebt gegeven in De Zondag. Er is al veel gezegd over wat u fout hebt gezegd, maar u hebt ook iets goed gezegd. U hebt gezegd dat de mensen naar het CGKR kunnen gaan, als er zich discriminatie voordoet. Als u dat zegt in een interview in De Zondag, komen opnieuw duizenden mensen in aanraking met die naam en die informatie. Heel goed gedaan en blijven doen in interviews, zou ik zeggen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik ben zeer tevreden met uw antwoord. Er is inderdaad nog nood aan verdere sensibilisering om te pleiten voor verdraagzaamheid in elke richting. Daarover ben ik het met u eens. Ik vond alleen dat er de laatste tijd een sfeerschepperij was die mij zorgen baarde, want het is effectief zo dat alle vormen van geweld aandacht moeten krijgen. Ik heb de indruk dat ze de juiste aandacht krijgen wanneer bepaalde groepen in de maatschappij geïsoleerd worden. Men moet niet gaan beweren dat de ene groep meer aandacht krijgt dan de andere. Dat lijkt mij niet correct.

Minister, ik ben blij dat u de Nederlandse piste niet overweegt want een centrum voor godsdienstfobie lijkt mij absoluut geen goed idee. Het zou kunnen leiden tot situaties waarin Charlie Hebdo, de Nederlandse versie dan wel, eigenlijk ook niet meer mag tekenen en schrijven wat het wil. Dat is absoluut niet wenselijk. Kijk naar de evolutie in bepaalde Europese lidstaten waar een vraag rijst naar wetgeving tegen blasfemie. Ik ben onthutst dat men dat in sommige Europese lidstaten strafbaar zou maken. U hebt het recht om zo blasfemisch te zijn als u wilt. Bepaalde zaken mogen dan wel niet volgens een bepaalde religie, maar ik stel voor dat de voorschriften van de islam of van de rooms-katholieke godsdienst gelden voor hun volgelingen en niet voor de mensheid in haar geheel. Ik denk dus dat die piste absoluut geen goed idee was, maar de minister volgt ze niet. Ik ben dus zeer blij.

Minister Liesbeth Homans: Mijn oprechte dank voor de lovende woorden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.